

כל הבשר פרק שמיני חולין

קו

עין משפט
נר מצוה

כז א מיי פ"ח מהל
מחלות ארוכות הל'
יד סנה לאין קמת טו"ע
י"ד ס' קב סעף ד':
כח ב מיי פ"ה מהל'
גילה הל' ד ופס"ו
הל"ז סנה עשין ע טו"ע
ח"מ ס' קב סעף ב ג
ט"ו רב סעף א'
כט ג מיי פ"ד מהל'
תפילין הל' יג סנה
עשין כב טו"ע א"ח ס'
לח סעף א ונכד אלפס
הל' תפילין דף ע"ה:

לענין רש"י
אורטיי"ש [אורטיא"ש]
הפרדים.

רבינו גרשום

אין איכא תנא דאתניה
לרב כחל. כלומר דאמר
אינו עובר עליו ואסור:
בקעה מצא וגדר בה גדר.
כלומר עמי הארץ מצא
שהיו מקילין בבשר בחלב
והחמיר להן: לטלפשוש
ריבשא. דברא. כלומר
ליטרא דבשרא: אני כחל
מניקת שנית לו. דאסר
דמלא חלב: אבין תכלא.
כלומר אמאי קרי ליה
אבין תכלא שמתו בניו
ובשכיל עגמת נפש היו
קורין אותו תכלא: מרי
דעובדא הוו. כלומר אדם
גדול היה: מבי נשא. מביית
אביה: ובאתריה דרב אכלי
בחלי. דהוא סבר אינו
עובר עליו ומותר והיא
דקאמרין דרב סבר אינו
עובר עליו ואסור בקעה
מצא וגדר בה גדר: לאתר
י"ב חדש הוה. כלומר
לאחר י"ב חדש חשובין
ענין: דקריה בחו חילפי.
כלומר צמותו עליו עשבים
דשפייהו אורטיי"ש. חזיה.
דלית ליה חוטי ציצית:
פסורה מן הציצית כל ל'
יום. כלומר בתוך ל' יום
אכל אם שאלה יותר מל'
יום חייבת בציצית:

דאין החלב צעינה עוד כחל כמו שהיה קודם ואע"פ שגנבלט וחזר ונבלע תוך הכחל לא גזרו בו חכמים כיון שאין שם בשר אחר ולא נשתנה טעמו של כחל מפני בליעה זו ולא אחי למיכל בשר כחל וזיעדעוד שרי אפילו לא קרעו כלל ואין חילוק בין צלי לקדרה

בלא בשר דאין בו שום טעם להקל בצלי יותר דצללי נמי נוטף החלב ונופל על הכחל מנחוק וחזר ונבלע ולא שייך כזולעו כן פולטו אלא בדס אכל כדפרישית חלב שנפלה על חמיתת צלי לא כמו בשמוניות דנבלה דאפילו צלי אינו חוזר ופולט שמוניות שגנבלט והכי פירושו הכחל קורעו ומוציא את חלבו פיורש שמי וערב וטחו צכותל כדמפרש בגמרא דמוקין ליה רבי אלעזר לקדרה והיינו עס כשר דפרישית ומוקין ליה הכי משום דמתניתין סתמא קמני משמע שצד להחיר ככל עיני צשול לא קרעו פיורש לא עשה דין קריעה שלא קרעו שמי וערב וטחו צכותל אלא קריעה קצת אינו עובר עליו אמר רב אינו עובר עליו ומותר כיון דקרעו קצת אכל אס לא קרעו כלל וצשלו כהדי כשר אסור מדרבנן

כדאמרינן צפ' גיד הנשה (לעיל דף ט"ז): כחל צס' דחלב שחוטת אסור מדרבנן כיצד קורעו דמתניתין קארי אמר ליה ר' אלעזר (א) קרע לי ואנא איכול פי' קרע לי קריעה קצת ואנא איכול צקדרה בלא בשר מאי קמ"ל דלא צעי שמי וערב אלא לקדרה כהדי כשר אמר להו רב נחמן זייקו לה כחלי פיורש צשלו לה צקדרה בלא בשר כחלי נפוחים כנודות פיורש שלא נקרעו שמי וערב אלא קריעה קצת מ"מ קרי זייקו לפי שלא נקרעו שמי וערב והא אן תנן קורעו פיורש שמי וערב צלל קריעה קצת לא מהני

ההוא לקדרה פיורש כהדי כשר והא קמני כחל שצשלו בחלבו מותר אלמא אפילו צקדרה בלא בשר אסור לכחלתה לצבל דצלל כשר מייירי מדקמיה שצשלו בחלבו דמשמע דליכא איסורא אלא אחיה גופיה ורב נחמן דמייירי צשלא קרעו כלל אלא דעדיפא

משני וז"ל היכי מיייתי סיעתא מהך צרייתא לנישנא קמא דרב והא רב איירי אפילו צקדרה בלא בשר דפרישית ויש לומר משום דלישנא בתרא דרב קאמר אינו עובר עליו ואסור בין צהדי כשר בין בלא בשר והך צרייתא שריא מיהא בלא בשר ומשום דליניגא אלישנא בתרא קאמר תניא כלישנא קמא דהניא כוותיה והילכתא כוותיה ולמאי דפרישית דמתניתין איירי נמי צקדרה כהדי כשר משום דקמני סתמא א"כ רישא דצרייתא דקמני נמי הכחל קורעו ומוציא את חלבו הו נמי אפילו צהדי כשר ולא הו דומיא לצב קורעו לא קרעו קורעו לאתר צישולו דלא איירי כהדי כשר נעשה ובשר נבלה וחזר ואסור את הלצ דטעם לצב דשעי לא קאי לפי המסקנא דפסחים (דף ע"ד): לפירוש ר"ת (ג): איכא תנא דאתנייה צרב בחא אחוייה י"ה צרב יצחק בר אבודימי. וכן צפרק המוכר את הספינה (צ"ב דף ט"ז): איכא תנא דאתנייה לצרב מידות אחוי ליה רב יצחק בר אבודימי ר' יוחנן שמואל דהא רב יצחק צר אבודימי היה רבו של רבא כדאמר ברש יבמות (דף ג' ז') וצריש פ' אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף ע"ו). אמר רבא א"ל רב יצחק צר אבודימי אחיה הנה הנה וכו' ואין יתכן דרב יצחק צר אבודימי שהיה רבו של רב שהיה חי עד רבא והלא ציוס שמת רב יהודה שהיה תלמידו של רב נולד רבא (א) וגרס התם רבינו שמואל איכא תנא דאתנייה רב מדות וקשה לר"ת דהכא צשמעתין אין שייך לומר כן דקאמר אני לא שנית לו ומייהו יש לפרש לו (א) כמו ממנו כמו (צ"ב דף ג'). תלמיד ורבו צריך לו אכל הא דקאמר ומתוך פלפולו של רבי חייה שנה לו כחל סתם לא אחי שפיר ואור"ת דשנים היו אחד היה ציינו רבינו הקדוש דאמרינן פרק כירה (שם דף מ'): דאמר רב יצחק צר אבודימי פעם אחת נכנסתי אחר רבי לבית המרחץ ואותו יכול להיות שהיה רבו של רב וקשה קצת דלם רב יצחק צר אבודימי דהמוכר את הספינה היה רבו של רב היכי קאמר לצרי אלעזר התם הא חיתמר עלה אמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן והלא ר' יוחנן שהיה רבו של ר' אבהו היה קורא לצב רבינו כדאמרינן (א) צללו טרפות (לעיל דף ט"ז):

דאתנייה צרב בחא. פי' כדנוטעטם יש כאן מי ששנה לרב כחל שצשלו בלא קריעה אסור ולישנא בתרא דרב הוה שמיע ליה לרי' אלעזר ונראה דלא קאי אהנהו לשיני דלעיל אלא שמע שהיה רב אוסר כחל ואפילו בקריעה שמי וערב כדאמרינן בסמוך צקורא לא אכלי כחלי אע"ג דמתניתין שריא ליה צקריעה והיה תמיה ר"א והשיב לו רבי יצחק צר אבודימי דרב צקעה מלא וגדר בה גדר ורב יוסף (א) קאמר דכחל מניקה שנה לו דאסור אפילו צקריעה ומתניתין כשאנינה מניקה ור' חייה שנה לו כחל סתם והיה סבור שיצין רב מעגמו ולא הבין וטעה דצבריו והיה סבור שמכח שום צרייתא היה צב לחלוק על משנתו לאסור כל כחל אפילו צקריעה ואין דאכלינן כחלי אפילו של מניקה צקריעה סמכינן אלישנא דרב צקעה מלא ואין חילוק בין מניקה לשאינה מניקה וגם אעודא דרצין ורב יצחק צר יוסף דאייתו קמיייהו תצשיל דכחלי ואכל רב יצחק ומסתמא של מניקה היה מדלל רבא רבין לאכול ורב יצחק עיקר מדאמר צביי רבין מיכלא אמאי לא אכל וגם מעודא דרמי צר תמיה דנקטיניהו לכולהו כחלי ואפילו של מניקה ואכל:

הוא קמני שצשלו דיעבד. והא דלמי כלי הוא מדקמני מותר דלי צקדרה אמאי מותר הא יכא החלב וזרז ונבלע: איכא תנא. דהאי דוכתא: דאתנייה לצרב כחל. יש כאן מי ששנה לרב כחל שצשלו בלא קריעה אסור באכילה ולישנא בתרא דרב הוה שמיע ליה לרבי אלעזר: אחוייה. בני המוקוס: לרב יצחק. אמרו לו לרבי אלעזר זה שנה לו: אני לא שניסי לו כחל כל עיקר. כלומר שום כחל לא שניתי לו לאסור בין כחל מניקה ובין כחל שאינה מניקה: ורב שנה להס' כחל שאסור: צקעה מלא. כלומר ראה שהיו מוזהלים באיסור בשר בחלב והחמיר עליהן: לטעלוט: ריבשא. ליטרא: רב דהנא מסני הכי. כמו שאמרנו שכן השיבו רב יצחק לרבי אלעזר לא שניתי לו כל עיקר: כחל מניקה. שהיתה מניקה ויש צדדיה חלב כנוס הרבה: ומסוך פלפולו של רבי חייה. שהוא מחודד מאלד ומבין מעגמו וכסבור שמתלמדין מחודדין כמותו כשחזר ושנאה לפני ר' חייה סבור לו סתם וכסבור שיצין רב שאלו אסור אלא מניקה ולאו בהדין: פנלא. שכול קוצר את שני: מרא דעובדא. זיהר צמעשים טובים: לא אכלי כחלי. לגמרי אפילו צלי ואפילו קרעו: צמאי טוסיסיהו. היכן היו כך שם עניים: צפורגני. מרנגים שאכל היקדים והזעזעו: לאתר שנים עשר חזש הוה. ותנן צמט' ע"ז (דף נ"ד).

לחיס סקורין יצשין מותרין ואלו הס לחיס כל שנים עשר חדש: דקדחו צבו (א) חילפי. גלו צהם מחמת שנקצבו ונעשו עפר: חילפי. אורטיי"ש והואיל ומתקלקלין ונרקצין ולא נוטלו משם ש"מ אינו מושש: פטור מן הספילין. מפני שצריך לחללן מדיר: דלא הוה רמי חוטי. לא הטיל צפיית לטליתו: כפתוהו

אמר ליה *לאחר שנים עשר חדש הוה ודלמא דגזל הוה אמר ליה ביאיש בעלים הוה דקדרהו בהו חילפי חויה דלא הוה מנה תפילין אמר ליה מאי טעמא לא מנחת תפילין אמר ליה חולי מעיין הוא ואמר רב יהודה צ"חולי מעיין פטור מן התפילין חויה דלא הוה קא רמי חוטי אמר ליה מאי טעמא לית לך חוטי אמר ליה מליית שאולה היא ואמר ר' רב יהודה מליית

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה (דף הקדום) ההוא וכו' א"ל ר"א לשמעיה קרע:

מוסף רש"י
בקעה מצא וגדר בה דר. עמי הארצים היו ומוללין צמות והחמיר עליהן לפנות סייג להרחיקן מן העיריה כדאמר הגרר צקעה פיורש לטמיה (ערוהין ב') כלומר אין צי מורה שדיעו להטעהו כקעה זו שאין לה שומר והכל פתוח (שם ע'): מריה דעובדא. מדקת צמעשו (שבת דף ב' צ"ה ע"ג). ולית לך גותנין עליו חומרי המקום כו'. תמיה הוא ומני הא פסחים צמקוס שנהגו (שערי ירו').

היכי מיייתי סיעתא מהך צרייתא לנישנא קמא דרב והא רב איירי אפילו צקדרה בלא בשר דפרישית ויש לומר משום דלישנא בתרא דרב קאמר אינו עובר עליו ואסור בין צהדי כשר בין בלא בשר והך צרייתא שריא מיהא בלא בשר ומשום דליניגא אלישנא בתרא קאמר תניא כלישנא קמא דהניא כוותיה והילכתא כוותיה ולמאי דפרישית דמתניתין איירי נמי צקדרה כהדי כשר משום דקמני סתמא א"כ רישא דצרייתא דקמני נמי הכחל קורעו ומוציא את חלבו הו נמי אפילו צהדי כשר ולא הו דומיא לצב קורעו לא קרעו קורעו לאתר צישולו דלא איירי כהדי כשר נעשה ובשר נבלה וחזר ואסור את הלצ דטעם לצב דשעי לא קאי לפי המסקנא דפסחים (דף ע"ד): לפירוש ר"ת (ג): איכא תנא דאתנייה צרב בחא אחוייה י"ה צרב יצחק בר אבודימי. וכן צפרק המוכר את הספינה (צ"ב דף ט"ז): איכא תנא דאתנייה לצרב מידות אחוי ליה רב יצחק בר אבודימי ר' יוחנן שמואל דהא רב יצחק צר אבודימי היה רבו של רבא כדאמר ברש יבמות (דף ג' ז') וצריש פ' אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף ע"ו). אמר רבא א"ל רב יצחק צר אבודימי אחיה הנה הנה וכו' ואין יתכן דרב יצחק צר אבודימי שהיה רבו של רב שהיה חי עד רבא והלא ציוס שמת רב יהודה שהיה תלמידו של רב נולד רבא (א) וגרס התם רבינו שמואל איכא תנא דאתנייה רב מדות וקשה לר"ת דהכא צשמעתין אין שייך לומר כן דקאמר אני לא שנית לו ומייהו יש לפרש לו (א) כמו ממנו כמו (צ"ב דף ג'). תלמיד ורבו צריך לו אכל הא דקאמר ומתוך פלפולו של רבי חייה שנה לו כחל סתם לא אחי שפיר ואור"ת דשנים היו אחד היה ציינו רבינו הקדוש דאמרינן פרק כירה (שם דף מ'): דאמר רב יצחק צר אבודימי פעם אחת נכנסתי אחר רבי לבית המרחץ ואותו יכול להיות שהיה רבו של רב וקשה קצת דלם רב יצחק צר אבודימי דהמוכר את הספינה היה רבו של רב היכי קאמר לצרי אלעזר התם הא חיתמר עלה אמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן והלא ר' יוחנן שהיה רבו של ר' אבהו היה קורא לצב רבינו כדאמרינן (א) צללו טרפות (לעיל דף ט"ז):

הוא קמני שצשלו דיעבד. והא דלמי כלי הוא מדקמני מותר דלי צקדרה אמאי מותר הא יכא החלב וזרז ונבלע: איכא תנא. דהאי דוכתא: דאתנייה לצרב כחל. יש כאן מי ששנה לרב כחל שצשלו בלא קריעה אסור באכילה ולישנא בתרא דרב הוה שמיע ליה לרבי אלעזר: אחוייה. בני המוקוס: לרב יצחק. אמרו לו לרבי אלעזר זה שנה לו: אני לא שניסי לו כחל כל עיקר. כלומר שום כחל לא שניתי לו לאסור בין כחל מניקה ובין כחל שאינה מניקה: ורב שנה להס' כחל שאסור: צקעה מלא. כלומר ראה שהיו מוזהלים באיסור בשר בחלב והחמיר עליהן: לטעלוט: ריבשא. ליטרא: רב דהנא מסני הכי. כמו שאמרנו שכן השיבו רב יצחק לרבי אלעזר לא שניתי לו כל עיקר: כחל מניקה. שהיתה מניקה ויש צדדיה חלב כנוס הרבה: ומסוך פלפולו של רבי חייה. שהוא מחודד מאלד ומבין מעגמו וכסבור שמתלמדין מחודדין כמותו כשחזר ושנאה לפני ר' חייה סבור לו סתם וכסבור שיצין רב שאלו אסור אלא מניקה ולאו בהדין: פנלא. שכול קוצר את שני: מרא דעובדא. זיהר צמעשים טובים: לא אכלי כחלי. לגמרי אפילו צלי ואפילו קרעו: צמאי טוסיסיהו. היכן היו כך שם עניים: צפורגני. מרנגים שאכל היקדים והזעזעו: לאתר שנים עשר חזש הוה. ותנן צמט' ע"ז (דף נ"ד).

לחיס סקורין יצשין מותרין ואלו הס לחיס כל שנים עשר חדש: דקדחו צבו (א) חילפי. גלו צהם מחמת שנקצבו ונעשו עפר: חילפי. אורטיי"ש והואיל ומתקלקלין ונרקצין ולא נוטלו משם ש"מ אינו מושש: פטור מן הספילין. מפני שצריך לחללן מדיר: דלא הוה רמי חוטי. לא הטיל צפיית לטליתו: כפתוהו

אמר ליה *לאחר שנים עשר חדש הוה ודלמא דגזל הוה אמר ליה ביאיש בעלים הוה דקדרהו בהו חילפי חויה דלא הוה מנה תפילין אמר ליה מאי טעמא לא מנחת תפילין אמר ליה חולי מעיין הוא ואמר רב יהודה צ"חולי מעיין פטור מן התפילין חויה דלא הוה קא רמי חוטי אמר ליה מאי טעמא לית לך חוטי אמר ליה מליית שאולה היא ואמר ר' רב יהודה מליית